

ΕΥΤΕΡΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλ. ΚΔ'. Εκδίδεται δις τοῦ μηνός. Ἐρ' Ἀθήναις, τὴν 15 Αὐγούστου 1848. Τόμ. Α'.



ΜΑΔΡΙΤ.

Ἡ πρωτεύουσα αὕτη τοῦ Ἰσπανικοῦ βασιλείου, τὴν ὁποῖαν Φίλιππος ὁ Β'. ἀνέδειξε πρῶτος τοιαύτην διὰ τὸ κεντρικὸν τῆς θέσεώς της, κεῖται παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τῆς διώρυγος Μανζανάρες, ἐν τῷ μέσῳ ξηρᾶς καὶ ἀμμόδους πεδιάδος, περικυκλωμένης ἀπὸ ὄρη δύο περίπου χιλιάδας ποδῶν ἐξέχοντα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Τὸ νεώτερον μέρος τῆς πόλεως, πλέον ἐκτεταμένον τοῦ ἄλλου, δύναται μόνον νὰ θεωρηθῇ ὡς πόλις ὡραία, διὰ τοὺς περικαλλεῖς οἰκούς της, τὰς εὐθυτάτας καὶ λιθοστρώτους ἀγυῖάς της, τοὺς πλατεῖς παροδίτας, (trottoirs) καὶ τὴν καθαριότητά της. Τέσσαρες ἀγυῖαι εἶναι αἱ πλέον ἀξιοσημείωτοι, αἱ τοῦ *Αλκάλα*, *Ατόχα*, ἀγίου Βερνάρδου, καὶ Φουεγκαραλ.

Ἐκ τῶν τεσσαρακονταδύο ἀγορῶν της ἡ πλατειῶν, ἰδοὺ αἱ μᾶλλον ἀξιοὶ λόγου· ἡ Plaza-major (μεγάλῃ ἀγορᾷ) τῆς ὁποίας τὴν ὡραιότητα καὶ τὸ μέγεθος ὑπερύψωσαν ὅλοι οἱ γεωγράφοι· ἡ Plaza del sol

(ἀγορὰ τοῦ ἡλίου) ὅπου ἀποπερατοῦνται καὶ συμπίπτουσιν αἱ πέντε ὡραιότεραι ἀγυῖαι τῆς πόλεως, καὶ ὅπου συνήθως συναθροίζονται οἱ ἀργοί, οἱ ἔμποροι καὶ οἱ ξένοι· ἡ ἀγορὰ ὅπου γίνονται αἱ ταυρομαχίαι, καὶ ἡ ἀγορὰ τῶν ἀνακτόρων, τὴν ὁποῖαν περικαλλύνει τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ μέγιστον τοῦτο κτίριον.

Ἐκ τῶν δημοσίων οἰκοδομῶν αἵτινες στολίζουσι τὸ Μαδρίτ, ἡ περικαλλεστότερα καὶ διασημοτέρα εἶναι τὰ νέα ἀνάκτορα, ἴσως δὲ καὶ ἡ ὡραιότερα ὅλων τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην βασιλικῶν παλατιῶν· θαυμάζεται δὲ ἐξαιρέτως ἡ μεγαλοπρεπὴς αἴθουσα τῶν πρέσβειων καὶ ὁ ναός. Ἄξιον εἶναι προσέτι νὰ σημειώσωμεν τὸ παλάτιον τοῦ *Buen retiro*, πολλὰ μὲν εὐλαφθὲν κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πόλεμον, περιέχον δὲ λαμπροὺς κήπους· τὸ παλάτιον τῶν συμβουλῶν (*de los Consejos*)· τὸ ἐξαισιὸν βασιλικὸν μουσεῖον τῶν ὡραίων τεχνῶν· τὸ ἐπίσης

λαμπρόν μουσεϊον τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν· τὸ ταχυδρομεϊον· τὸ τελεωγεϊον· τὴν Παναθεναϊκὴν ὅπου συνεδριάζει ἡ ἀκαδημία τῆς ἱστορίας· τὴν Βουένα-βίστα ὅπου εὑρίσκεται τὸ βασιλικὸν μουσεϊον τοῦ πυροβολικοῦ, εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἀξιόλογος συλλογὴ προτύπων μηχανῶν, σχεδίων ὀχυρωμάτων, πόλεων κτλ. τὴν ὀπλοθήκην, εἰς ἣν φυλάττονται μέγα πλῆθος περιεργωτάτων ἀντικειμένων· τὸ νομισματοκοπεϊον· τὴν εἰρκτήν τῆς αὐλῆς· τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Φιλίππου καὶ τὸ μέγα νοσοκομεϊον· ὑπάρχουσι δὲ καὶ τρία θέατρα.

Εἰς τὸ Μαδρίτ δὲν ὑπάρχει κανεὶς σχεδὸν ναὸς, ὅστις νὰ ἡμπορῇ νὰ συγκριθῇ κατὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν μὲ τὰς λαμπράς τοιαύτας οἰκοδομὰς τῆς ἄλλης Εὐρώπης, ἢ καὶ μὲ πολλὰς τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῆς ταύτης τῆς Ἰσπανίας. Ἀναφέρομεν ἐν τοσούτῳ ὡς τοὺς μᾶλλον περιέργους· τὸν ναὸν τοῦ μοναστηρίου τοῦ Σαλεζιῆν, ὅστις θεωρεῖται καὶ ὡς ὁ μεγαλύτερος τῆς πόλεως· τὸν τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου τῶν Ἰησοῦτῶν καὶ τοὺς τῆς ἁγίας Ἰσαβέλλας, ἁγίου Πασκάλ, ἁγίου Μαρτίνου, ἁγίου Φραγκίσκου, καὶ τὸν τῶν Δομινικανῶν.

Ἀνεπιμέλητος εἶναι ἐπίσης καὶ τῶν ἰδιωτικῶν οἰκιῶν ἡ ἀρχιτεκτονικὴ· ἀλλ' ὅτι ἐλκύει πρὸς αὐτὰς τὴν προσοχὴν τοῦ περιηγητοῦ εἶναι ἡ ἔκτασις των, καὶ αἱ πολύτιμοι συλλογαὶ ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν ἀντικειμένων, αἱ ὁποῖαι εἰς πολλὰς ἐξ αὐτῶν εὑρίσκονται. Αἱ κυριώτεραι τούτων εἶναι τὰ παλάτια τῶν δουκῶν τοῦ Βέρουικ, Ἄλβα, Ἰνφαντάδο, Μεδίνα-Τσέλη καὶ τοῦ Ὁσσουνά.

Ἄν καὶ κατηγορῶνται ἀκαταπαύστως οἱ Ἰσπανοὶ ὅτι παραμελοῦσι τὰς ἐπιστήμας, τὸ Μαδρίτ περιέχει ἅπτερα ἐπιστημονικὰ καταστήματα, τῶν ὁποίων τὸ ἀξιόλογον συγκυρᾷ τὴν πόλιν ταύτην μετὰ τῶν ἐπιστημοτέρων μητροπόλεων τῆς Εὐρώπης. Πρὸ πάντων δὲ ἀξία σημειώσεως εἶναι· τὸ μουσεϊον τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ὅπου σοφοὶ καθηγηταὶ διδάσκουσι δημοσίως ὀρυκτολογίαν, ζωολογίαν, μαθηματικὴν, γεωργίαν καὶ βοτανικὴν, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκουσι τὸ ταμεϊον τῆς φυσικῆς ἱστορίας, ἡ συλλογὴ τῶν ὀρυκτῶν ἀριθμουμένη μετὰ τῶν πρωτίστων καταστημάτων τοῦ εἴδους τούτου, καὶ ὁ βοτανικὸς κήπος, ὁ πλουσιώτατος ὅλων τῶν κατὰ τὴν χερσόνησον· ἐκεῖ διασώζεται ἡ Flora de Bagota, πολύτιμος συλλογὴ ἀδημοσίευτος ἄχρι τοῦδε, καὶ ἡ Ἰσπανικὴ Δήμητρα—ἡ σχολὴ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐργαχείρων, συστηθεῖσα διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ὡς καὶ ἡ τῶν Παρισίων, ὅπου διδάσκεται γεωμετρία, σχεδιογραφία μηχανῶν, φυσικὴ, μηχανικὴ καὶ χημεία ἐφηρμοσμένη εἰς τὰς τέχνας· ἡ διεύθυνσις τῶν μεταλλείων ὅπου δίδονται μαθήματα χημείας δοκιμαστικῆς· τὸ σχολεϊον τῆς φαρμακείας, ὅπου παραδίδονται ἐν ἑκτάσει ἡ χημεία, ἡ φυσικὴ, ἡ ὀρυκτολογία, ἡ ζωολογία, ἡ βοτανικὴ, ἡ πειραματικὴ φαρμακεία, καὶ ἡ ὕλη τῆς ἱατρικῆς· ἡ μεγαλοπρεπὴς ἀκαδημία τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου, εἶδος πανεπιστημίου μὲ δεκαεὶς καθηγητὰς· τὸ σχολεϊον τῆς πρακτικῆς ἱατρικῆς. Μετὰ δὲ τὰ καταστήματα ταῦτα, εἶναι δίκαιον νὰ ἀναφέρωμεν τὸ γυμνάσιον τῆς ἱατρικῆς χειρουργίας τοῦ ἁγίου Καρόλου· τὴν σχολὴν τῶν γεωγράφων τοῦ μηχανικοῦ· τὸ βασιλικὸν γυμνάσιον τῶν εὐγενῶν, περιέ-

χον εἰκοσιτρεῖς καθηγητὰς καὶ διδασκάλους· τὸ σχολεϊον τῆς ἵππιατρείας καὶ τὸ τῶν χαρακτῶν, συμπεριλαμβανόμενον εἰς τὸ νομισματοκοπεϊον. Τὸ Μαδρίτ περιέχει σήμερον δεκατρεῖς ἀκαδημίας ἢ σοφῶν ἐταιρίας, τὴν βασιλικὴν βιβλιοθήκην, πλουσιωτάτην μετὰ τῶν λοιπῶν τῆς Εὐρώπης, τὴν τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου, τὴν ἰδιαιτέραν βιβλιοθήκην τοῦ βασιλέως καὶ τὴν λαμπρὰν τοῦ ἰδίου συλλογὴν χαλκογραφιῶν, τὸ ἀστεροσκοπεϊον, καὶ τὴν σπανίαν πινακοθήκην τὴν εἰς τὸ μουσεϊον τῶν ὡραίων τεχνῶν, μίαν τῶν πλουσιωτάτων καὶ ὡραιωτάτων τοῦ κόσμου, περιέχουσαν δύο χιλιάδας περίπου εἰκόνας.

Τὸ Μαδρίτ ἔχει πρὸς τούτοις πολλοὺς ἀξιολόγους περιπάτους, τῶν ὁποίων ἐξοχώτεροι εἶναι· τὸ Prado, δυνάμενον νὰ συγκριθῇ μὲ τοὺς ὡραιότερους τῆς Εὐρώπης περιπάτους· τὸ Paseo de las delicias μὲ μακρὰς συδενδρίας καὶ μὲ μέγα λιβάδειον παρὰ τὴν διώρυγα Μανζανάρες, καὶ τοὺς κήπους τοῦ Buen retiro, εἰς τοὺς ὁποίους συχνάζουσιν οἱ ἐπιστημότεροι κάτοικοι τῆς πόλεως. Ἄν πρέπει ν' ἀποσιωπήσωμεν οὕτε τὴν μεγαλοπρεπῆ ἀψίδα τὴν ἐπὶ τῆς πόλης, εἰς ἣν περατοῦται ἡ ὡραία τοῦ Ἀλκάλα ἀγυία, οὕτε τὴν ἑξαισίαν γέφυραν τοῦ Τολέδου ἐπὶ τῆς Μανζανάρες. Οἱ κάτοικοι τοῦ Μαδρίτ ἀριθμοῦνται περὶ τὰς διακοσίας πεντήκοντα χιλιάδας, συμπεριλαμβανομένων καὶ εἰκοσι περίπου χιλιάδων ξένων.

ΠΕΡΙ ΑΥΤΩΝ (ΒΟΥΤΙΚΤΩΝ).

Ἰπὴρξάν τινα παραδείγματα, ἀληθῶς σπάνια, ἀνθρώπων οὕτως ὀργανισμένων, ὥστε ἐδύναντο νὰ διαμένωσι πολὺν χρόνον ὑπὸ τὸ ὕδωρ, καὶ νὰ ἀναπνέωσιν ἐκεῖ μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν, ὡς εἰς τὸν ἀέρα. Ἡ ἀνατομία ἐξηγεῖ τὸ φαινόμενον τούτου, τὸ ὁποῖον πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀπαντᾷ εἰς ὅλα τὰ ζῶα, τὰ λεγόμενα ἀμφίβια. Ἐντούτοις, ἐκτὸς αὐτῶν τῶν ἐξαιρέσεων, εἶναι ἀδύνατον εἰς τὸν ἀνθρώπον νὰ μείνῃ ὑπὲρ τὰ δύο λεπτά ὑπὸ τὸ ὕδωρ, χωρὶς νὰ πνίγῃ.

Ἐδέησε λοιπὸν νὰ ἐξεύρῃ τὰ μέσα, δι' ὧν νὰ παρατείνῃ τὴν εἰς τοὺς πυθμένας τῆς θαλάσσης ἢ τῶν ποταμῶν διαμονὴν του, πρὸς ἔρευναν καὶ ἐκτέλεσιν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἀνευ τούτων ἤθελον εἶσθαι ἀδύνατα.

Οἱ ἀρχαῖοι εἶχον δύτας. Ἰδοὺ δὲ τι διηγεῖται ὁ Πλούταρχος περὶ τούτου.

«Ὁ Ἀντώνιος διεσκέδαζεν ἐνίοτε ἀλιέων μετὰ τῆς Κλεοπάτρας, καὶ ἐστενοχωρεῖτο μὴ ἀγκιστρεύων παρούσης τῆς Ἡγεμονίδος αὐτῆς. Θέλων δὲ νὰ ἱκανοποιηθῇ, διότι ἐνόμιζε τὴν τιμὴν του διακινδυνεύουσαν, προσδιώρισεν ἡμέραν τινα πρὸς ἀλιεῖαν, δώσας μυστικῶς διαταγὴν εἰς δύτας, νὰ ἔλθωσιν ὑπὸ τὸ ὕδωρ καὶ κολλήσωσιν εἰς τὸ ἀγκιστρὸν τοῦ ἰχθύος προηγευμένου. Τὸ στρατήγημα ἐπέτυχεν, ἀνασύρας δις καὶ τρίς τὸ ἀγκιστρὸν τοῦ πεφορτωμένου ἰχθύος. Ἡ Κλεοπάτρα παρατήρησε τὸ τέχνημα, ἀλλὰ προσποιουμένη ὅτι θαυμάζει τὴν εἰς τὴν ἀλιεῖαν ἐπιδεξιότητα τοῦ Ἀντωνίου, διηγεῖτο αὐτὴν εἰς τοὺς φίλους, καὶ παρεκάλει αὐτοὺς νὰ γείνωσι τὴν ὑστεραίαν θεαταί. Εὐρύσκα λοιπὸν δύτην ἐτι ἐπιτηδειότερον καὶ ταχύτερον τῶν ἄλλων, διέταξεν αὐτὸν νὰ ὑπέλθῃ καὶ κολλήσῃ εἰς τὸ ἀγκιστρὸν